

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר שעניינו

שיתוף פעולה בין חברות ניהול הנפקות לשם ניהול הנפקת בתי זיקוק

לנפט בע"מ

א. פתח דבר

בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**") להסדר כובל. במסגרת ההסדר מבקשות **כלל פיננסים** חיתום בע"מ (להלן: "**כלל**"), **פועלים אי.בי.אי** – חיתום והנפקות בע"מ (להלן: "**פועלים אי.בי.אי**") ו**לידר** הנפקות (1993) בע"מ (להלן: "**לידר**") לשתף פעולה בניהול הנפקה של **בתי זיקוק לנפט בע"מ** (להלן: "**בז"ן**").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי ההסדר אינו צפוי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

מטעמים אלה ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

ב. רקע

במכתב מיום 8 בדצמבר 2003 קבע קודמי, לאחר בחינת תחום ניהול הנפקות, כי הסדר של חבירה בין מנהלי הנפקות לדבוקה אחת, קונסורציום מנהלי הנפקה, הינו הסדר כובל. עם זאת, באותה הזדמנות הובהר כי "בכך אין כדי להטביע עליו תו קונקלוסיבי של אי חוקיות. יכול ובנסיבות מסוימות, יהא בצידו של הסדר כזה יתרון של יעילות ואף קידום התחרות ובשל כך ייחנה הוא מפטור סוג, היתר או אישור פרטני"¹.

במכתב מיום 4 בפברואר 2004 קבע קודמי רשימת תנאים שבהתקיימם לא יהיה צורך להפעיל את מערך האכיפה של חוק ההגבלים העסקיים לגבי חברות של מנהלי הנפקות. שיתוף הפעולה נשוא החלטתי זו אינו חוסה תחת אותם תנאים, ובעיקר מגבלת נתח השוק שנקבעה במסגרתם. עם זאת, גם במכתב זה הודגש כי "אין משמעות הדברים כי לא יותרו - לפי בקשות ספציפיות שיוגשו - גם חברות אחרות של מנהלי הנפקות, החורגות מתנאים אלה. ברם, אלה עשויות לזכות באישור או בפטור, בהתחשב בנסיבותיו הספציפיות של המקרה, ולאחר בירור וליבון ההצדקות הקונקרטיות, ככל שיועלו לגביהן"².

על רקע זה באה בפניי בקשת הפטור הנוכחית.

ג. ההסדר

החברה המונפקת, בז"ן, עוסקת בעיקר בתחום של זיקוק נפט גולמי ומוצרי ביניים. בז"ן הינה "חברה ממשלתית", כהגדרת המונח בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן: "**חוק החברות**").

¹ בסעיף 10 למכתב.

² בסעיף 9 למכתב.

הממשלתיות"). מדינת ישראל, באמצעות רשות החברות הממשלתיות, מבקשת להציע, בדרך של הצעת מכר, מניות של בז"ן בהיקף כספי גדול, אשר ינוע בין 3 מיליארד ₪ ועד ל 10 מיליארד ש"ח. לאחר ביצוע הצעת המכר תהפוך בז"ן ל"חברה מעורבת", כהגדרת המונח בחוק החברות הממשלתיות. ההסדר נשוא החלטתי זו הינו חבירתן של כלל, פועלים אי.בי.אי ולידר, לצורך ניהול במשותף של הנפקת ניירות הערך של החברה המונפקת.

בבקשת הפטור נמסר כי אל שלוש חברות ניהול הנפקה אלה צפויים להצטרף עוד שני מנהלי הנפקות נוספים, שזהותם טרם נקבעה. עד למועד החלטתי זו לא נמסרו לידי שמות שני מנהלי ההנפקה הנוספים ולכן, הפטור נשוא החלטתי זו מתייחס לצדדים המפורטים לעיל בלבד. במידה שיבקשו הצדדים לצרף מנהלי הנפקה נוספים לקונסורציום מנהלי ההנפקה, יהיה עליהם להגיש בקשת פטור חדשה.

ד. השפעת ההסדר על התחרות

לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות, הגעתי לכלל מסקנה, כי ההסדר אינו צפוי להוביל לפגיעה של ממש בתחרות.

ראשית, הצעת המכר של מניות בז"ן, אותה מתעתדת רשות החברות הממשלתיות להוציא לפועל, הינה הנפקה חריגה בהיקפה, כאמור בהיקף של כ 3 מיליארד ₪ ויותר.

שנית, החברה העומדת לבחינתי איננה מקבצת את מנהלי ההנפקות הבנקאיים הגדולים ביותר בענף ואינה חובקת את שני מנהלי ההנפקות מבית היוצר של שני נותני האשראי הגדולים במשק - הבנקים פועלים ולאומי. החברה צפויה להשתרע, כאמור, על שחקנים מסוגים שונים, מכל קצוות הקשת הענפית: חברות בגדלים שונים, כאלו הקשורות לבנקים וכאלו שלא.

שלישית, נתח השוק המצרפי של מנהלי ההנפקה המבקשים לחבור בהנפקה נשוא החלטתי זו אינו חורג בצורה מהותית מ-40%, קו הגבול אותו קבע קודמי (במכתב מיום 4 בפברואר 2004) כמחייב הגשת בקשת היתר ספציפי במקרה של שיתוף פעולה בניהול הנפקה.

בהתחשב בכל האמור לעיל, איני רואה סיבה למנוע את החבירה.

ה. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ב' בכסלו תשס"ז

23 בנובמבר 2006